

Cijfers uit de registratie van verloskundigen

Peiling 2015

**Nederlands instituut voor
onderzoek van de gezondheidszorg**

**CIJFERS UIT DE REGISTRATIE VAN
VERLOSKUNDIGEN**

Peiling 2015

D.T.P. van Hassel
A. Kasteleijn
R.J. Kenens

Januari 2016

NIVEL
Postbus 1568, 3500 BN UTRECHT
Telefoon: 030 - 27 29 700
Internet: www.nivel.nl/beroepen-in-de-gezondheidszorg
E-mail: beroepenregistraties@nivel.nl

Het NIVEL is het Nederlands instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg. Het NIVEL onderzoekt de effectiviteit en de kwaliteit van de gezondheidszorg in Nederland en de (relaties tussen) de verschillende partijen in de zorg: zorgaanbieders, zorggebruikers, zorgverzekeraars en de overheid. Het NIVEL onderzoekt ook de Europese gezondheidszorg.

NIVEL -onderzoek is multidisciplinair, onafhankelijk, toegepast, actueel, betrouwbaar, openbaar en beleidsrelevant. Het onderscheidt zich van veel universitair onderzoek doordat het eerder probleemgestuurd en toepassingsgericht is dan disciplinegebonden.

Het NIVEL streeft naar daadwerkelijk gebruik van de resultaten van zijn gezondheidszorg-onderzoek door ze breed te verspreiden. Alle rapporten van het NIVEL zijn openbaar. Het NIVEL kent een publicatieplicht.

Deze brochure staat ook op onze website:

www.nivel.nl/brochures.

INHOUD

SAMENVATTING: STAND PER 1 JANUARI 2015	4
1. INLEIDING	5
1.1 OPZET REGISTRATIEPROJECT	5
2. PRAKTISERENDE VERLOSKUNDIGEN IN NEDERLAND	8
2.1 AANTAL EN TRENDS	8
2.2 ACHTERGRONDKENMERKEN	12
2.3 IN- EN UITSTROOM	13
2.4 OMVANG WERKWEEK	15
2.5 PRAKTIJKVORM	17
2.6 REGIONALE SPREIDING EN DICHTHEID	20
2.7 OPLEIDING	25
2.8 LIDMAATSCHAP KNOV	28
3. PRAKTIJKZOEKENDE VERLOSKUNDIGEN	29
3.1 AANTAL AFGESTUDEERDE VERLOSKUNDIGEN PER JAAR	29
3.2 ZOEKGEDRAG AFGESTUDEERDE VERLOSKUNDIGEN	30
4. BEGRIPPEN	34

Praktiserende verloskundigen

- Op 1 januari 2015 telt Nederland 3.150 *werkzame verloskundigen* (incl. waarneemsters).
- Van de verloskundigen werkt:
  - 46% als zelfstandig gevestigde in een *eigen praktijk/maatschap*;
  - 29% *klinisch*;
  - 17% *als waarneemster*.
- Van de verloskundigen is 1,3% man en 64% *is jonger dan 40 jaar*.
- Van de verloskundigen werkt 56% *parttime*, gemiddeld 0,82 FTE (*exclusief waarnemers*)
- In 2014 hebben:
  - 62 *verloskundigen* de praktijk *neergelegd*;
  - 80 *verloskundigen* zich *zelfstandig gevestigd*.
- Van degenen die zich in 2014 vestigden, is 73% *begonnen in een groepspraktijk*.
- Van de eerstelijnsverloskundigen werkt:
  - 5% in een *solopraktijk*;
  - 15% in een *duopraktijk*;
  - 80% in een *groepspraktijk*.
- Nederland telt 532 *verloskundigenpraktijken*. Hiervan is:
  - 15% een *solopraktijk*;
  - 24% een *duopraktijk*;
  - 61% een *groepspraktijk*.
- Er zijn 6,7 *eerstelijns verloskundigen* per 10.000 vrouwen in de vruchtbare leeftijd (15 t/m 39 jaar).

Praktijkzoekende verloskundigen

- In 2014 hebben:
  - 133 *verloskundigen* hun *opleiding voltooid*;
  - 15 *verloskundigen* een *gelijkstelling gekregen*.
- Van 17 verloskundigen is geen opleidingsplaats bekend.
- Er zijn *minimaal 98 afgestudeerde verloskundigen* op zoek naar een (andere) baan binnen de verloskunde. Van hen wil 26% zich *zelfstandig vestigen*.

1. INLEIDING

Het NIVEL beschikt over een aantal registraties van beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg (huisartsen, verloskundigen, oefentherapeuten en ergotherapeuten). De registratie van verloskundigen is één van de langst durende projecten. Al in 1983 is dit gestart met de ondertekening van een samenwerkingsovereenkomst tussen de Koninklijke Nederlandse Organisatie van Verloskundigen (KNOV) en het NIVEL. Het doel van het registratieproject is informatie te verzamelen over het aantal, de kenmerken en regionale spreiding van praktiserende verloskundigen in Nederland. De verzamelde gegevens worden al jarenlang gebruikt ter ondersteuning van projecten, die van belang zijn voor de beroepsgroep.

1.1 Opzet registratieproject

De registratie van verloskundigen bestaat uit twee delen:

1. De registratie van praktiserende verloskundigen.
2. De registratie van (pas) afgestudeerde verloskundigen.

1.1.1 Registratie van praktiserende verloskundigen

Op basis van gegevens uit deze registratie kunnen onder meer de volgende vragen worden beantwoord:

- Hoeveel verloskundigen zijn er in Nederland werkzaam?
- Wat is de leeftijdsopbouw van alle praktiserende verloskundigen?
- Hoeveel verloskundigen hebben zich gevestigd en hoeveel hebben de praktijk neergelegd?
- Op welke wijze vestigt men zich?
- Wat is de praktijkvorm waarin verloskundigen werkzaam zijn?
- Welk deel van de verloskundigen is klinisch werkzaam?
- Hoe is de geografische spreiding en dichtheid van de beroepsgroep over Nederland?

Belangrijke gegevensbronnen waaruit het registratieproject verloskundigen zijn informatie krijgt, zijn de Koninklijke Nederlandse Organisatie van Verloskundigen (KNOV) en de opleidingen: Verloskunde Academie Amsterdam (VAA), Verloskunde Academie Groningen (VAG) "Catharina Schrader", Academie Verloskunde Maastricht (AVM) en Verloskunde Academie Rotterdam (VAR). Daarnaast worden jaarlijks door het NIVEL, via schriftelijke enquêtes, gegevens verzameld bij de

verloskundigen zelf. In 2015 zijn in totaal 2.681 vragenlijsten verstuurd. Na drie keer een rappel te hebben gestuurd, bedroeg de respons 71,2%. Vervolgens is aanvullend onderzoek gedaan naar de non-respondenten en is het hele jaar door op indirecte wijze (bijvoorbeeld door controles via internet en telefoontjes met verloskundigen) informatie verzameld om de database te actualiseren.

1.1.2 Registratie van (pas) afgestudeerde verloskundigen

Sinds 1 januari 1986 heeft het NIVEL ook een registratie van afgestudeerde verloskundigen opgebouwd. Onder deze groep verloskundigen worden diegenen verstaan die sinds 1986 de opleiding tot verloskundige hebben voltooid, maar nog niet werkzaam zijn als verloskundige (en daartoe de plannen niet hebben opgegeven), óf alleen als waarneemster gewerkt hebben. Met deze gegevens kunnen een aantal andere vragen worden beantwoord, namelijk:

- Hoeveel verloskundigen zijn op zoek naar een eigen praktijk en hoeveel naar een vast loondienstverband?
- Welke voorkeuren hebben praktijkzoekende verloskundigen met betrekking tot de praktijkvorm en de vestigingsplaats?

Ook deze gegevens worden verkregen via een enquête die jaarlijks met de peildatum 1 januari wordt gehouden. De doelgroep van deze enquête zijn de afgestudeerde verloskundigen die (1) de opleiding in het daaraan voorafgaande jaar hebben voltooid, óf (2) in een vorige peiling te kennen hebben gegeven dat zij (nog) geen (vaste) werkring hebben gevonden en nog op zoek zijn naar een praktijk. In 2015 is deze enquête voor het eerst online uitgevoerd. Verloskundigen ontvingen eigen inloggegevens waarmee zij de enquête via een web-link konden openen en vervolgens invullen. In de jaren hiervoor werd de vragenlijst schriftelijk afgenomen. Voor de peiling van 2015 werden 686 vragenlijsten verstuurd en was de respons na drie keer rappelleren 57,1%. Vervolgens is ook hier aanvullend onderzoek gedaan op de boven beschreven wijze.

Box 1: Cijfers kunnen worden bijgesteld

Het NIVEL verzamelt het hele jaar doorlopend gegevens van verloskundigen via onder meer enquêtes, telefoontjes met verloskundigen en controles via internet. Hierdoor kan het voorkomen dat door later verzamelde informatie reeds gepubliceerde cijfers over verloskundigen zijn bijgesteld.

Box 2: Bijgestelde definitie praktijkvorm

In de peilingen vóór 1 januari 2005 werd de *praktijkvorm* bepaald door enkel het aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen (verloskundigen werkzaam in een eigen praktijk/maatschap of in loondienst van een gezondheidscentrum of vergelijkbare instelling/stichting) te tellen. In de peilingen vanaf 1 januari 2005 tellen bij het bepalen van de praktijkvorm ook de verloskundigen mee, die in loondienst zijn van een zelfstandig gevestigde verloskundige (zie ook het onderdeel "Begrippen").

2. PRAKTISERENDE VERLOSKUNDIGEN IN NEDERLAND

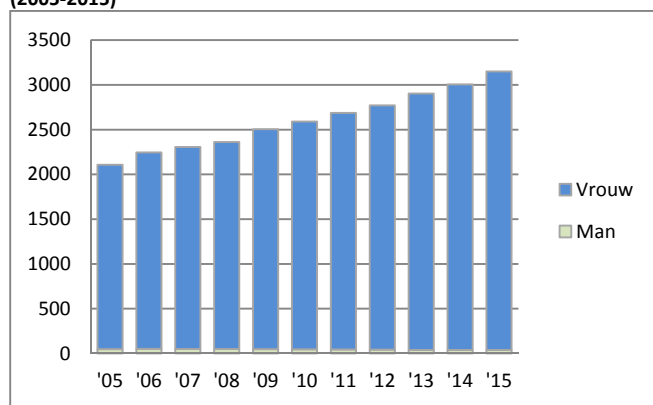
2.1 Aantal en trends

2.1.1 Verloskundigen naar geslacht

Op 1 januari 2015 zijn er in Nederland 3.150 praktiserende verloskundigen (figuur 1). Onder deze groep bevinden zich 40 mannen (1,3%). Vergeleken met de bijgewerkte cijfers van de vorige peiling (2014) is het aantal praktiserende verloskundigen met 144 toegenomen, een groei van 4,8%.

Ook in eerdere jaren nam het aantal praktiserende verloskundigen steeds toe. Tussen 2005 en 2015 was de totale toename 1.042 verloskundigen, een groei van ruim 49%.

Figuur 1:
Aantal praktiserende verloskundigen naar geslacht, op 1 januari (2005-2015)¹

¹ Let op: Door later verzamelde informatie, kunnen cijfers van eerdere peiljaren afwijken van reeds gepubliceerde cijfers (zie inleiding, box 1).

2.1.2 Verloskundigen naar functie

De hiervoor geconstateerde groei van het aantal praktiserende verloskundigen in de periode 2005-2015 kan met name verklaard worden door de sterke groei van het aantal klinisch werkzame verloskundigen. Deze groep nam met 451 toe. Ook zijn er in deze periode 393 waarnemers bijgekomen.

Kijken we naar het aandeel verloskundigen naar functie, dan werkt anno 2015 nog steeds het grootste deel van de verloskundigen (46%) in een eigen praktijk of maatschap (tabel 1). Vanaf 2007 neemt dit aandeel wel jaarlijks af. Bij de andere functies blijft het aandeel vanaf 2010 ongeveer hetzelfde, met uitzondering van de waarnemers waar het aandeel jaarlijks toenam.

Tabel 1:

Verdeling van het aantal praktiserende verloskundigen naar functie¹, op 1 januari (2005-2015)²

	1		2		3		4		5		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
2005	1248	59,2	65	3,1	468	22,2	178	8,4	149	7,1	2108	100
2006	1318	58,7	63	2,8	508	22,6	171	7,6	185	8,2	2245	100
2007	1365	59,2	67	2,9	522	22,6	172	7,5	181	7,8	2307	100
2008	1366	57,9	61	2,6	581	24,6	178	7,5	175	7,4	2361	100
2009	1376	54,9	68	2,7	616	24,6	172	6,9	273	10,9	2505	100
2010	1395	53,9	69	2,7	688	26,6	165	6,4	273	10,5	2590	100
2011	1387	51,6	60	2,2	764	28,4	171	6,4	305	11,4	2687	100
2012	1397	50,4	63	2,3	804	29,0	175	6,3	333	12,0	2772	100
2013	1400	48,2	56	1,9	854	29,4	181	6,2	412	14,2	2903	100
2014	1430	47,6	55	1,8	890	29,6	177	5,9	454	15,1	3006	100
2015	1446	45,9	57	1,8	919	29,2	186	5,9	542	17,2	3150	100

¹Toelichting functies:

1 = eigen praktijk/maatschap

2 = in loondienst van gezondheidscentrum of vergelijkbare instelling/stichting

3 = klinisch werkzaam

4 = in loondienst van zelfstandig gevestigde verloskundige

5 = waarnemer

²Let op: Door later verzamelde informatie, kunnen cijfers van eerdere peiljaren afwijken van reeds gepubliceerde cijfers (zie inleiding, box 1).

2.1.3 Werkzame status van alle afgestudeerde verloskundigen

Sinds 1987 zijn er 3.839 verloskundigen die zijn afgestudeerd of een gelijkstelling hebben gekregen (zie totaal in tabel 2). Van hen

is circa 75% op 1 januari 2015 als praktiserend verloskundige werkzaam. De meeste werken in een eigen praktijk of maatschap (34%) of zijn klinisch werkzaam (22%).

Van de 165 verloskundigen die in 2014 zijn afgestudeerd of een gelijkstelling hebben gekregen, is 91% op 1 januari 2015 als praktiserend verloskundige werkzaam. Veruit het grootste deel is actief als waarnemster (75%). Zoals in tabel 2 valt af te lezen is dit aandeel ruim lager voor degenen die in eerdere jaren zijn afgestudeerd. Dit duidt erop dat het waarnemen voor de meeste verloskundigen de eerste maar ook tijdelijke bezigheid is, ter overbrugging van de periode dat men op zoek is naar een eigen praktijk of een loondienstverband.

Tabel 2:

Procentuele verdeling werkzame status¹ van afgestudeerde verloskundigen (of verloskundigen met een gelijkstelling) vanaf 1987 per afstudeerjaar, op 1 januari 2015²

	0	1	2	3	4	5	Totaal	
	%	%	%	%	%	%	N	%
1987	56,9	30,8	0,0	10,8	1,5	0,0	65	100
1988	60,6	21,1	0,0	14,1	0,0	4,2	71	100
1989	51,3	26,3	1,3	18,4	0,0	2,6	76	100
1990	55,8	32,6	0,0	10,5	1,1	0,0	95	100
1991	49,4	35,8	0,0	13,6	0,0	1,2	81	100
1992	45,8	30,1	0,0	18,1	1,2	4,8	83	100
1993	38,7	33,3	1,1	24,7	0,0	2,2	93	100
1994	35,4	38,5	1,0	19,8	1,0	4,2	96	100
1995	35,9	43,8	1,6	16,4	0,8	1,6	128	100
1996	50,0	30,6	2,8	16,7	0,0	0,0	36	100
1997	35,3	39,2	0,0	21,6	1,0	2,9	102	100
1998	29,1	44,9	1,6	20,5	0,8	3,1	127	100
1999	32,3	43,1	0,0	21,5	3,1	0,0	130	100
2000	31,3	40,8	2,0	20,4	2,7	2,7	147	100
2001	27,3	47,3	0,7	17,3	4,7	2,7	150	100
2002	31,8	37,0	2,6	25,3	1,9	1,3	154	100
2003	19,1	46,1	0,0	26,2	5,7	2,8	141	100
2004	19,4	45,3	1,8	25,3	5,3	2,9	170	100
2005	21,1	40,8	1,4	25,7	6,9	4,1	218	100
2006	18,5	40,5	2,0	24,4	5,9	8,8	205	100
2007	19,6	36,4	2,4	27,3	6,2	8,1	209	100
2008	16,2	34,0	2,6	32,5	6,8	7,9	191	100
2009	11,2	32,6	2,7	26,7	9,1	17,6	187	100
2010	9,5	28,0	3,7	30,7	7,9	20,1	189	100
2011	6,7	28,1	0,0	19,7	11,2	34,3	178	100
2012	4,8	21,5	1,6	20,4	8,6	43,0	186	100
2013	9,0	10,8	1,2	15,1	7,8	56,0	166	100
2014	9,1	3,0	1,8	9,1	2,4	74,5	165	100
Totaal	24,5	33,8	1,5	21,7	4,7	13,8	3839	100

¹ Toelichting werkzame status:

0 = nog niet/niet meer werkzaam

1 = eigen praktijk/maatschap

2 = in loondienst van gezondheidscentrum of vergelijkbare instelling/stichting

3 = klinisch werkzaam

4 = in loondienst van zelfstandig gevestigde verloskundige

5 = waarneemster

² Let op: Door later verzamelde informatie, kunnen cijfers van eerdere peiljaren afwijken van reeds gepubliceerde cijfers (zie inleiding, box 1).

2.2 Achtergrondkenmerken

2.2.1 Leeftijd en functie

De jonge leeftijdscategorieën zijn bij de beroepsgroep verloskundigen redelijk sterk vertegenwoordigd. Van de verloskundigen is 64% jonger dan 40 jaar en 8% 55 jaar of ouder (tabel 3). Vooral van de waarneemsters en verloskundigen werkzaam in loondienst van een zelfstandig gevestigde valt een groot aandeel in de jonge leeftijdscategorieën. Van hen is respectievelijk 88% en 84% jonger dan 40 jaar. Van de verloskundigen die een eigen praktijk voeren is het aandeel jonger dan 40 jaar het laagst (55%) van alle functies en het aandeel 55-plussers het hoogst (10%). Dit kan erop duiden dat de afname van het aandeel verloskundigen dat een eigen praktijk heeft zich de komende jaren gaat doorzetten.

Tabel 3:
Procentuele leeftijdsverdeling van praktiserende verloskundigen naar functie¹, op 1 januari 2015

	1	2	3	4	5	Totaal	
	%	%	%	%	%	N	%
< 25	1,5	1,8	3,0	7,0	25,8	204	6,5
25-29	14,2	29,8	17,8	36,0	43,4	688	21,8
30-34	20,9	21,1	20,0	29,0	13,8	627	19,9
35-39	18,7	21,1	17,1	11,8	5,0	488	15,5
40-44	14,0	10,5	12,1	4,3	4,6	353	11,2
45-49	9,8	5,3	11,1	4,8	2,8	270	8,6
50-54	10,4	3,5	8,8	2,2	2,6	251	8,0
55-59	7,0	3,5	6,2	2,2	0,9	169	5,4
60-64	3,1	3,5	3,0	1,6	0,6	81	2,6
65-69	0,2	0,0	0,0	0,5	0,2	5	0,2
Onbekend	0,3	0,0	0,8	0,5	0,4	14	0,4
Totaal	100	100	100	100	100	3150	100

¹Toelichting functies:

1 = eigen praktijk/maatschap

2 = in loondienst van gezondheidscentrum of vergelijkbare instelling/stichting

3 = klinisch werkzaam

4 = in loondienst van zelfstandig gevestigde verloskundige

5 = waarneemster

2.3 In- en uitstroom

2.3.1 Vestiging en vertrek in de eerstelijnsverloskunde

In 2014 hebben 80 verloskundigen zich gevestigd. Van deze groep zijn er 11 in loondienst van een gezondheidscentrum gaan werken; het overige en dus ook grootste deel (69) is een eigen praktijk/maatschap begonnen.

Naast de 80 verloskundigen die zich hebben gevestigd, hebben 62 verloskundigen in 2014 de praktijk neergelegd (tabel 4). Per saldo is in 2014 het aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen met 18 toegenomen.

In de periode 2004-2006 was er sprake van een relatief hoge groei van het aantal nieuw gevestigde verloskundigen.

Na 2006 was die groei duidelijk lager, terwijl het aantal verloskundigen is toegenomen (tabel 1). Dit kan erop duiden dat er per vestiging meer verloskundigen werkzaam zijn.

Tabel 4:

Aantal nieuw gevestigde verloskundigen en het aantal verloskundigen dat de eerstelijnspraktijk heeft neergelegd (2004-2014)^{1,2}

	Praktijk begonnen	Praktijk neergelegd	Saldo
2004	119	78	41
2005	113	45	68
2006	112	61	51
2007	87	92	-5
2008	112	95	17
2009	93	73	20
2010	81	98	-17
2011	85	72	13
2012	66	70	-4
2013	84	55	29
2014	80	62	18

¹ Dit betreft zowel verloskundigen met een eigen praktijk/maatschap als verloskundigen in loondienst van een gezondheidscentrum of vergelijkbare instelling/stichting

² Let op: Door later verzamelde informatie, kunnen cijfers van eerdere peiljaren afwijken van reeds gepubliceerde cijfers (zie inleiding, box 1).

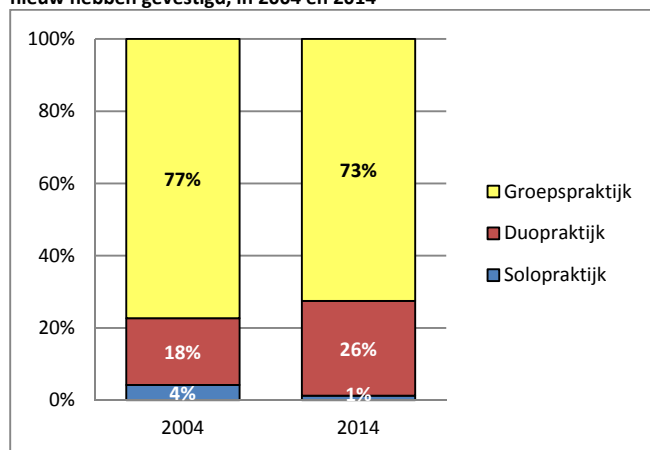
2.3.2 Praktijkvorm nieuw gevestigde verloskundigen

Van de 80 verloskundigen die zich in 2014 zelfstandig vestigden, is het grootste deel (73%) in een groepspraktijk gaan werken. Circa 26% is in een duopraktijk aan de slag gegaan en 1% in een solopraktijk. Uit figuur 2 komt naar voren dat in 2014 relatief minder verloskundigen zich in een groepspraktijk hebben gevestigd en vaker in een duopraktijk, dan eerder in 2004.

Van de verloskundigen die in 2014 in een groepspraktijk zijn gestart, heeft 38% zich in een praktijk met drie of vier verloskundigen gevestigd. De overige verloskundigen (62%) zijn in een praktijk met vijf of meer verloskundigen begonnen.

Figuur 2:

Procentuele verdeling praktijkvorm van de verloskundigen¹ die zich nieuw hebben gevestigd, in 2004 en 2014

¹ Op moment van vestiging.

2.3.3 Vertrekredenen

Van de 62 verloskundigen die in 2014 de eerstelijnspraktijk hebben neergelegd, is 27% in een andere functie binnen de verloskunde gaan werken (tabel 5). Van de 17 die in 2014 om deze reden zijn gestopt, zijn er 5 als klinisch verloskundige en 11 als waarnemster gaan werken. Eén verloskundige is in loondienst bij een vrijgevestigde verloskundige gaan werken.

Als we kijken naar de andere vetrekredenen is de leeftijd (21%) een veelgenoemde reden voor verloskundigen om de praktijk neer te leggen.

Tabel 5:
Vertrekredenen van verloskundigen die in 2014 de eerstelijnspraktijk hebben neergelegd

	N	%
Andere functie als verloskundige	17	27,4
Wegens leeftijd	13	21,0
Ziekte	3	4,8
Gezinsomstandigheden	1	1,6
Vertrek buitenland	1	1,6
Andere opleiding	1	1,6
Overig	16	25,8
N.v.t./onbekend	10	16,1
Totaal	62	100,0

2.4 Omvang werkweek

2.4.1 Fulltime/parttime

Uitgaande van het aantal fte dat verloskundigen in de enquêtes hebben opgegeven, werkt een verloskundige gemiddeld 0,82 fte ofwel ruim vier dagen per week (tabel 6). Op 1 januari 2015 werkt 56% van de verloskundigen (exclusief waarnemers) in deeltijd, d.w.z. minder dan 1 fte. Het zijn vooral de verloskundigen in loondienst en de klinisch werkende verloskundigen die een parttime baan hebben. Zo werkt 75% van de verloskundigen in een gezondheidscentrum in deeltijd. Bij de verloskundigen met een eigen praktijk is het aandeel dat in deeltijd werkt met 38% het laagst.

Tabel 6:

Procentuele verdeling omvang van de gemiddelde werkweek(fte) van verloskundigen¹ naar functie², op 1 januari 2015

Omvang werk- week in fte	1	2	3	4	Totaal	
	%	%	%	%	N	%
< 0,2	0,5	0,0	0,7	0,0	9	0,5
0,2-0,4	2,2	0,0	2,5	5,9	44	2,5
0,4-0,6	5,8	12,5	13,7	15,1	163	9,3
0,6-0,8	14,2	28,1	39,2	32,8	427	24,3
0,8-1,0	15,5	34,4	24,5	20,2	338	19,2
1,0 (fulltime)	61,8	25,0	19,5	26,1	775	44,1
Totaal	100	100	100	100	1756	100
Gemiddeld fte:	0,88	0,79	0,74	0,73		0,82

¹Voor zover bekend.

²Toelichting functies:

1 = eigen praktijk/maatschap

2 = in loondienst van gezondheidscentrum of vergelijkbare instelling/stichting

3 = klinisch werkzaam

4 = in loondienst van zelfstandig gevestigde verloskundige

2.4.2 Werkuren, spreekuren en beschikbaarheidsdiensten

Op basis van de antwoorden in de enquêtes werken verloskundigen gemiddeld 37,8 uur per week (exclusief beschikbaarheidsdiensten). Zelfstandig gevestigde verloskundigen werken gemiddeld het meest aantal uur per week (42,6 uur). Zij worden gevolgd door de verloskundigen in loondienst van een gezondheidscentrum (36,5 uur) en de verloskundigen in loondienst van een zelfstandig gevestigde verloskundige (34 uur). De verloskundigen in een ziekenhuis werken daarentegen gemiddeld het minst aantal uren (29,5 uur).

Van de 37,8 uur per week besteden verloskundigen gemiddeld 14,1 uur per week aan spreekuren (tabel 7). De zelfstandig gevestigde verloskundigen besteden gemiddeld 18,1 uur per week aan spreekuren, wat bij deze groep voor de fulltimers 5,2 uur hoger ligt dan voor parttimers. De verloskundigen in loondienst van het ziekenhuis scoren wat betreft de tijdsbesteding aan spreekuren het laagst (6,6 uur). Van deze groep heeft 15% geen spreekuur.

Wat betreft de beschikbaarheidsdiensten, geldt dat de verloskundigen gemiddeld 34,7 uur per week beschikbaar zijn. Voor de zelfstandig gevestigden is dit gemiddeld 50,7 uur per week. Fulltimers hebben bij deze functie opnieuw een duidelijk hoger gemiddelde (54,1 uur) dan parttimers (45 uur). Net als we hiervoor bij de spreekuren zagen, scoren de verloskundigen in loondienst van een ziekenhuis het laagst voor de gemiddelde uren besteed aan beschikbaarheidsdiensten (3,4 uur). Dit is te verklaren uit het feit dat circa 85% van de verloskundigen in loondienst van een ziekenhuis niet bij beschikbaarheidsdiensten betrokken is.

Tabel 7:

Gemiddeld aantal uren per week die verloskundigen¹ besteden aan spreekuur en beschikbaarheidsdiensten naar functie², op 1 januari 2015

	Gemiddelde uren per week			Gemiddelde uren per week		
	<i>spreekuur</i>			<i>beschikbaarheidsdiensten</i>		
	Fulltime	Parttime	Totaal	Fulltime	Parttime	Totaal
Functies						
1	20,1	14,9	18,1	54,1	45,0	50,7
2	19,9	14,5	15,6	48,3	36,7	37,5
3	8,6	6,1	6,6	5,5	2,7	3,4
4	19,1	14,5	15,8	52,1	37,8	41,4
Totaal	18,3	10,7	14,1	47,3	24,4	34,7

¹ Voor zover bekend.

² Toelichting functies:

1 = eigen praktijk/maatschap

2 = in loondienst van gezondheidscentrum of vergelijkbare instelling/stichting

3 = klinisch werkzaam

4 = in loondienst van zelfstandig gevestigde verloskundige

2.5 Praktijkvorm

2.5.1 Praktijkvorm eerstelijnsverloskundigen

In figuur 2 zagen we, dat zowel in het jaar 2004 als in 2014, het grootste deel van de verloskundigen zich in een groepspraktijk vestigde. Dit zien we ook terug in de aantallen werkzame verloskundigen in de peiljaren vanaf midden jaren negentig. Op 1 januari 2015 werkt het grootste deel (ruim 80%) in een groepspraktijk, bijna 15% in een duopraktijk en bijna 5% in een

solopraktijk (tabel 8). In de jaren 80 was het beeld anders en werkte nog het grootste deel van de verloskundigen in een solopraktijk.

Van de 1.362 verloskundigen die in 2015 werkzaam zijn in een groepspraktijk, werkt bijna 58% in een praktijk met drie of vier verloskundigen. Ruim 42% is werkzaam in een praktijk met vijf of meer verloskundigen.

Tabel 8:
Verdeling van het aantal eerstelijnsverloskundigen naar praktijkvorm, op 1 januari (1980-2015)¹

	Solopraktijk	Duopraktijk	Groepspraktijk	Totaal	
	%	%	%	N	%
1980	67,6	23,5	8,8	578	100
1985	46,8	39,1	14,1	688	100
1990	27,6	38,3	34,2	852	100
1995	13,0	31,0	56,0	1031	100
2000	7,3	19,8	73,0	1225	100
2001	6,5	17,2	76,3	1299	100
2002	5,3	14,9	79,8	1363	100
2003	5,9	14,7	79,4	1365	100
2004	4,9	11,8	83,3	1460	100
2005	4,1	11,7	84,2	1491	100
2006	4,4	11,1	84,4	1555	100
2007	4,7	11,1	84,3	1608	100
2008	5,0	12,2	82,7	1610	100
2009	5,2	13,2	81,6	1620	100
2010	5,0	13,3	81,7	1632	100
2011	5,3	14,9	79,8	1618	100
2012	5,0	13,8	81,2	1636	100
2013	5,2	13,2	81,6	1639	100
2014	5,0	14,2	80,8	1665	100
2015	4,7	14,8	80,5	1692	100

¹Let op: Door later verzamelde informatie, kunnen cijfers van eerdere peiljaren afwijken van reeds gepubliceerde cijfers (zie inleiding, box 1).

2.5.2 Aantal praktijken naar praktijkvorm

Nederland telt op 1 januari 2015 in totaal 532 verloskundigenpraktijken (tabel 9). Het aantal praktijken is in de periode 2005-2015 met ruim 17% toegenomen.

In 2015 is bijna 61% van de praktijken een groepspraktijk. Na een sterke groei in de periode 1990-2006, is het aandeel groepspraktijken daarna langzaam afgenomen en schommelt het de afgelopen jaren net boven de 60%. Dit is in lijn met het afgenomen aandeel verloskundigen dat zich in 2014 in een groepspraktijk heeft gevestigd, zoals we eerder zagen (figuur 2).

Tabel 9:

Procentuele verdeling van het aantal verloskundigenpraktijken naar praktijkvorm, op 1 januari (1980-2015)¹

	Solopraktijk	Duopraktijk	Groepspraktijk	Totaal	
	%	%	%	N	%
1980	82,3	14,3	3,4	475	100
1985	65,7	28,0	6,3	490	100
1990	48,1	33,6	18,3	491	100
1995	29,7	34,7	35,6	472	100
2000	19,8	27,7	52,5	455	100
2001	18,6	25,2	56,2	457	100
2002	16,7	22,9	60,4	449	100
2003	18,5	22,5	58,9	448	100
2004	16,2	19,2	64,6	452	100
2005	13,9	19,4	66,7	453	100
2006	14,7	18,6	66,7	468	100
2007	15,3	18,4	66,3	490	100
2008	16,2	19,8	63,9	499	100
2009	16,5	21,0	62,5	509	100
2010	16,0	21,6	62,4	513	100
2011	16,5	23,4	60,2	522	100
2012	16,1	22,1	61,7	515	100
2013	17,2	21,1	61,6	516	100
2014	16,7	22,6	60,6	526	100
2015	15,4	23,9	60,7	532	100

¹ Let op: Door later verzamelde informatie, kunnen cijfers van eerdere peiljaren afwijken van reeds gepubliceerde cijfers (zie inleiding, box 1).

2.6 Regionale spreiding en dichtheid

In deze paragraaf is bij het bepalen van de regionale spreiding en dichtheid van verloskundigen steeds het praktijkadres van de verloskundige als uitgangspunt genomen. Er is daarbij geen rekening gehouden met het werkgebied van de verloskundige.

2.6.1 Verloskundigen naar functie en provincie

Zoals in tabel 10 valt af te lezen, is het aandeel verloskundigen met een eigen praktijk of maatschap het grootst in Limburg (63%) en Zuid-Holland (62%). In de provincie Zeeland treffen we relatief de meeste klinisch werkzame verloskundigen aan: de helft van de 46 verloskundigen uit deze provincie.

Tabel 10:
Verdeling van het aantal praktiserende verloskundigen naar provincie en functie, op 1 januari 2015^{1 2}

	1	2	3	4	Totaal	
	%	%	%	%	N	%
Groningen	43,0	18,6	32,6	5,8	86	100
Friesland	50,0	0,0	41,3	8,7	104	100
Drenthe	56,9	0,0	40,3	2,8	72	100
Overijssel	56,1	0,0	34,4	9,4	180	100
Flevoland	35,4	27,7	29,2	7,7	65	100
Gelderland	57,7	1,7	30,9	9,6	343	100
Utrecht	50,0	2,6	39,7	7,8	232	100
Noord-Holland	52,2	2,4	36,6	8,8	454	100
Zuid-Holland	62,0	0,0	32,2	5,8	503	100
Zeeland	41,3	0,0	50,0	8,7	46	100
Noord-Brabant	57,5	0,0	37,3	5,2	386	100
Limburg	63,1	0,0	34,0	2,8	141	100

¹ Indien een verloskundige in meer dan één regio werkt, dan telt hij/zij voor alle betreffende provincies mee.

² Toelichting functies:

1 = eigen praktijk/maatschap

2 = in loondienst van gezondheidscentrum of vergelijkbare instelling/stichting

3 = klinisch werkzaam

4 = in loondienst van zelfstandig gevestigde verloskundige

2.6.2 Eerstelijnsverloskundigen naar praktijkvorm en provincie

Er zijn duidelijke verschillen tussen de provincies in het aantal eerstelijns verloskundigen, dat in een bepaalde praktijkvorm werkt. In Limburg, Drenthe en Friesland is het aandeel solowerkende verloskundigen het hoogst (tabel 11). Limburg en Friesland tellen ook relatief veel duopraktijken. In de provincie Utrecht werken bijna alle verloskundigen (96%) in een groepspraktijk, terwijl dit bij de andere provincies varieert tussen de 50 en 90%.

Tabel 11:
Procentuele verdeling van het aantal eerstelijnsverloskundigen¹ naar provincie en praktijkvorm, op 1 januari 2015

	Solo-	Duo-	Groeps-	Totaal	
	praktijk	praktijk	praktijk	N	%
	%	%	%		
Groningen	5,2	24,1	70,7	58	100
Friesland	8,1	38,7	53,2	62	100
Drenthe	9,3	18,6	72,1	43	100
Overijssel	4,2	6,8	89,0	118	100
Flevoland	0,0	13,0	87,0	46	100
Gelderland	2,9	10,9	86,1	238	100
Utrecht	1,4	2,9	95,7	140	100
Noord-Holland	4,9	11,8	83,3	288	100
Zuid-Holland	6,1	12,3	81,6	342	100
Zeeland	4,3	17,4	78,3	23	100
Noord-Brabant	2,5	19,0	78,5	242	100
Limburg	11,8	38,7	49,5	93	100
Nederland (totaal)	4,7	14,9	80,4	1693	100

¹ Per provincie wordt het aantal eerstelijnsverloskundigen (m.u.v. waarnemers) vermeld dat daar werkzaam is. Indien een verloskundige in meer dan één regio werkt, dan telt hij/zij voor alle betreffende provincies mee. Hierdoor kan het aantal dat genoemd wordt achter Nederland afwijken van het aantal dat in tabel 1 wordt genoemd.

2.6.3 Verloskundigendichtheid naar provincie

Op 1 januari 2015 telt Nederland 6,7 eerstelijnsverloskundigen per 10.000 vrouwen in de vruchtbare leeftijd van 15 t/m 39 jaar (tabel 12). Maken we onderscheid naar provincie, dan blijkt de verloskundigendichtheid in de provincie Gelderland (8,2) het hoogst en in Zeeland (4,7) ruim het laagst. In Zeeland zijn echter

wel relatief veel verloskundigen klinisch werkzaam, zoals we hiervoor in tabel 10 zagen. Tussen de overige provincies zijn geen grote verschillen in dichtheid en varieert dit tussen de circa 6 en 7 verloskundigen per 10.000 vrouwen in de vruchtbare leeftijd.

Tabel 12:

Aantal eerstelijnsverloskundigen per 10.000 vrouwen in de vruchtbare leeftijd (15-39 jaar) per provincie¹, op 1 januari 2015

	Aantal eerstelijns verloskun- digen	Aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd	Aantal verloskundigen per 10.000 vrouwen
Groningen	58	95.419	6,1
Friesland	62	87.640	7,1
Drenthe	43	60.398	7,1
Overijssel	118	165.528	7,1
Flevoland	46	64.478	7,1
Gelderland	238	291.898	8,2
Utrecht	140	207.806	6,7
Noord-Holland	288	443.297	6,5
Zuid-Holland	342	569.456	6,0
Zeeland	23	49.184	4,7
Noord-Brabant	242	357.550	6,8
Limburg	93	150.135	6,2
Nederland (totaal)	1.693	2.542.789	6,7

¹Per provincie wordt het aantal eerstelijnsverloskundigen (m.u.v. waarnemers) vermeld dat daar werkzaam is. Indien een verloskundige in meer dan één regio werkt, dan telt hij/zij voor alle betreffende provincies mee. Hierdoor kan het aantal dat genoemd wordt achter Nederland afwijken van het aantal dat in tabel 1 wordt genoemd.
Bron: CBS (aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd), NIVEL.

2.6.4 Verloskundigendichtheid naar stedelijkheid

Binnen niet-stedelijke gemeenten zal het doorgaans door de geringe bevolkingsdichtheid en de oudere leeftijdsopbouw van de bevolking voor een verloskundige moeilijk zijn een rendabele praktijk op te bouwen. Dit zien we dan ook terug aan de lagere verloskundigendichtheid in de niet-stedelijke gemeenten: 5,2 verloskundigen per 10.000 vrouwen in de vruchtbare leeftijd (tabel 13).

Naast de niet-stedelijke gemeenten worden ook de zeer sterk stedelijke gemeenten gekenmerkt door een lage verloskundigendichtheid (5,5). De hoogste dichtheid komt voor in de matig en weinig stedelijke gemeenten. Daar is de verhouding respectievelijk 8 en 7,8 verloskundige per 10.000 vrouwen in de vruchtbare leeftijd.

Tabel 13:

Aantal eerstelijnsverloskundigen per 10.000 vrouwen in de vruchtbare leeftijd (15-39 jaar) en het aantal eerstelijnsverloskundigen naar stedelijkheid¹, op 1 januari 2015

	Aantal eerstelijns verloskundigen	Aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd	Aantal verloskundigen per 10.000 vrouwen
Zeer sterk stedelijk	388	708.020	5,5
Sterk stedelijk	543	804.146	6,8
Matig stedelijk	320	398.339	8,0
Weinig stedelijk	350	449.225	7,8
Niet stedelijk	96	183.059	5,2

¹ Per type stedelijkheid wordt het aantal eerstelijnsverloskundigen (m.u.v. waarneemsters) vermeld dat daar werkzaam is. Indien een verloskundige in meer dan één gemeente werkt en deze gemeenten hebben een verschillende stedelijkheidsgraad, dan telt de verloskundige voor alle betreffende typen mee.

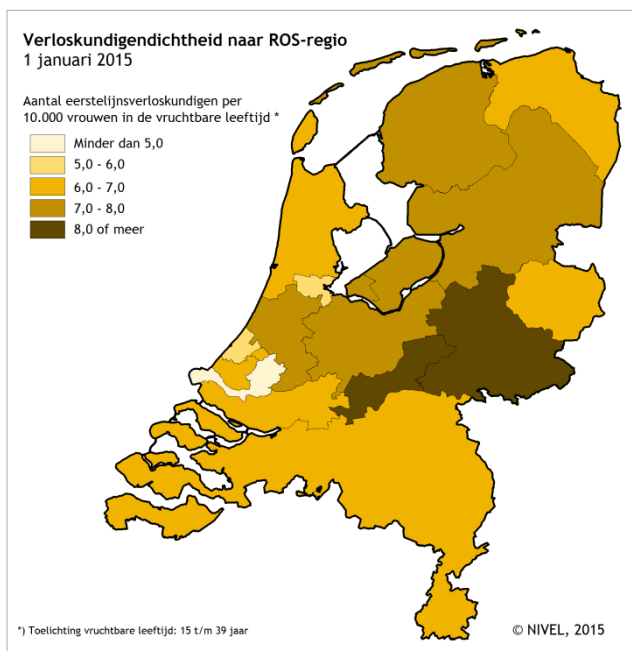
² Zie het onderdeel 'Begrippen' voor nadere toelichting op de definities van stedelijkheid.

Bron: CBS (aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd), NIVEL.

2.6.5 Verloskundigendichtheid naar ROS-regio en COROP-regio

Figuur 3 illustreert voor Nederland de variatie in verloskundigendichtheid, d.w.z. het aantal verloskundigen per 10.000 vrouwen in de vruchtbare leeftijd naar ROS-regio. Uit de figuur kan worden afgeleid dat de laagste dichtheden in de omgeving van Den Haag, Rotterdam en Amsterdam voorkomen. De hoogste dichtheden zijn terug te vinden in de provincie Gelderland.

Figuur 3:
Aantal eerstelijnsverloskundigen per 10.000 vrouwen in de vruchtbare leeftijd naar ROS-regio¹, op 1 januari 2015

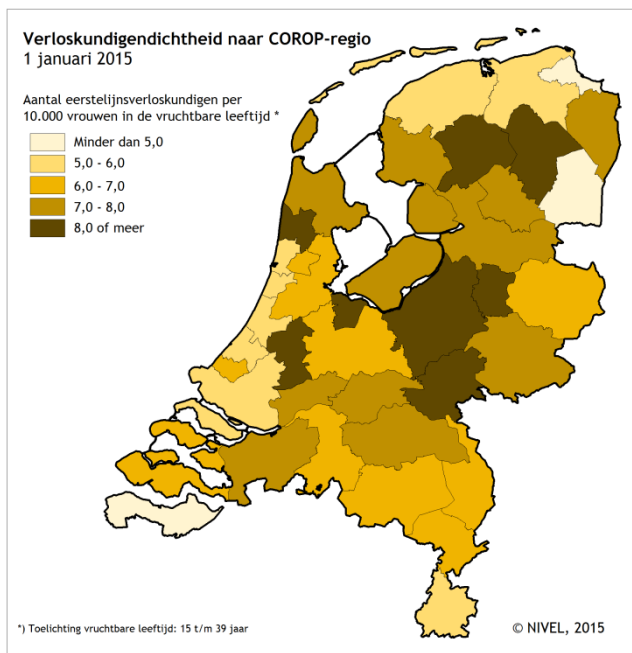

¹ Regio's in het kader van de regionale ondersteuningsstructuur.

In figuur 4 is de dichtheid per COROP-regio in kaart gebracht. Uit de figuur kan worden afgeleid dat de laagste dichtheden voorkomen in Zeeuws Vlaanderen, Zuidoost Drenthe en Delfzijl en omgeving.

De hoogste dichtheden zien we terug in o.a. de Veluwe, Zuidoost Friesland en Noord-Drenthe.

Figuur 4:
Aantal eerstelijnsverloskundigen per 10.000 vrouwen in de vruchtbare leeftijd naar COROP-regio¹, op 1 januari 2015

¹ COROP staat voor **Coördinatie Commissie Regionaal Onderzoeks Programma**

2.7 Opleiding

2.7.1 Opleidingsplaats

Van de praktiserende verloskundigen die de opleiding hebben gevolgd in Rotterdam of Maastricht is relatief gezien een groter deel in een eigen praktijk of maatschap werkzaam, dan de verloskundigen die de opleiding elders hebben voltooid (tabel 14). Van alle op 1 januari 2015 praktiserende verloskundigen is 20% in het buitenland opgeleid. Opvallend is dat van de in het buitenland opgeleide verloskundigen meer dan de helft (54%) klinisch werkzaam is.

Tabel 14:

Verdeling van het aantal praktiserende verloskundigen naar functie¹ en plaats van opleiding², op 1 januari 2015

	1	2	3	4	5	Totaal	
	%	%	%	%	%	N	%
Amsterdam	44,0	4,0	26,2	6,1	19,7	732	100
Rotterdam	55,1	0,4	19,7	5,8	19,0	721	100
Maastricht	54,2	0,1	22,3	5,6	17,8	771	100
Groningen	34,1	6,6	25,2	11,6	22,5	258	100
Buitenland ³	32,9	1,1	53,9	3,8	8,3	636	100
Totaal	46,0	1,8	29,3	5,9	17,0	3118	100

¹ Toelichting functies:

1 = eigen praktijk/maatschap

2 = in loondienst van gezondheidscentrum of vergelijkbare instelling/stichting

3 = klinisch werkzaam

4 = in loondienst van zelfstandig gevestigde verloskundige

5 = waarnemster

² Van 32 verloskundigen is de opleidingsplaats onbekend.

³ Het betreft hier verloskundigen met een gelijkstelling.

2.7.2 Vervolgopleidingen

Aan alle geënquêteerde praktiserende verloskundigen is de vraag voorgelegd of men een vervolgopleiding binnen de verloskunde heeft gevolgd, daarmee bezig is, of daartoe plannen heeft.

Uit tabel 15 kan worden afgeleid dat 31% van de 1.665 verloskundigen die deze vraag hebben beantwoord een vervolgopleiding binnen de verloskunde heeft afgerond. Bijna 7% zegt daarmee bezig te zijn en 15% heeft plannen in die richting. Het zijn vooral de verloskundigen in loondienst van een ziekenhuis die een vervolgopleiding hebben gevolgd, of daartoe plannen hebben.

Tabel 15:

Procentuele verdeling van het aantal verloskundigen dat een vervolgopleiding binnen de verloskunde heeft gevolgd, daarmee bezig is of daartoe al dan niet plannen heeft¹, naar type functie op 1 januari 2015

	1	2	3	4	Totaal	
	%	%	%	%	N	%
Zelfstandig gevestigd	63,6	9,5	22,8	4,1	882	100
Loondienst gez.centrum	61,3	19,4	16,1	3,2	31	100
Loondienst ziekenhuis	17,1	23,4	47,4	12,1	585	100
Loondienst zelfstandige	65,4	13,1	19,6	1,9	107	100
Waarneemster	55,0	16,7	23,3	5,0	60	100
Totaal	47,0	15,1	31,1	6,8	1665	100

¹ Toelichting:

1 = geen vervolgopleiding gevolgd en ook geen plannen

2 = geen vervolgopleiding gevolgd, maar wel plannen

3 = wel vervolgopleiding gevolgd

4 = bezig met vervolgopleiding

Van de groep die heeft aangegeven een vervolgopleiding binnen de verloskunde te hebben gevolgd, zegt 7% de Master of Science Verloskunde op het AMC te hebben gedaan, 30% de opleiding tot klinisch verloskundige (UMC), 9% de Masteropleiding PA/Klinisch verloskundige (HR&O) en 2% de opleiding tot klinisch verloskundige (AVM) (tabel 16). De overige verloskundigen uit deze groep noemden een andere opleiding.

Van de groep die plannen heeft om een vervolgopleiding te gaan doen, heeft het grootste deel een voorkeur voor de opleiding tot klinische verloskunde aan het UMC (26%) of een andere opleiding (32%).

Tabel 16:

Procentuele verdeling van het aantal verloskundigen dat een vervolgopleiding binnen de verloskunde heeft gevolgd, dan wel daarmee bezig is, dan wel plannen daartoe heeft, naar type opleiding, op 1 januari 2015

	AMC	HR&O	UMC	AVM	Anders	Totaal
	%	%	%	%	%	%
Plannen voor opleiding	14,3	22,3	26,3	4,8	32,3	100
Opleiding gevolgd	7,1	9,1	30,1	2,3	51,4	100
Bezig met opleiding	2,7	28,3	24,8	0,0	44,2	100

2.8 Lidmaatschap KNOV

Uit tabel 17 blijkt dat 84% van alle praktiserende verloskundigen lid is van de Koninklijke Nederlandse Organisatie van Verloskundigen (KNOV). Bij de meeste functies is het aandeel zo'n 90 tot 100%. Onder klinisch werkzame verloskundigen bevinden zich relatief het minste aantal leden: 52% van hen heeft een KNOV-lidmaatschap.

Tabel 17:

Verdeling van het aantal verloskundigen naar functie¹ en KNOV-lidmaatschap, op 1 januari 2015

Functie	Lid		Geen lid		Totaal	
	N	%	N	%	N	%
1	1417	98,0	29	2,0	1446	100
2	57	100,0	0	0,0	57	100
3	481	52,3	438	47,7	919	100
4	169	90,9	17	9,1	186	100
5	511	94,3	31	5,7	542	100
Totaal	2635	83,7	515	16,3	3150	100

Toelichting functies:

1 = eigen praktijk/maatschap

2 = in loondienst van gezondheidscentrum of vergelijkbare instelling/stichting

3 = klinisch werkzaam

4 = in loondienst van zelfstandig gevestigde verloskundige

5 = waarneemster

3. PRAKTIJKZOEKENDE VERLOSKUNDIGEN

3.1 Aantal afgestudeerde verloskundigen per jaar

Eerder in deze brochure werd in tabel 2 ingegaan op de werkzame status van alle afgestudeerde verloskundigen per afstudeerjaar. Hier gaan we nader in op het aantal afgestudeerden in de periode 2005-2014 naar opleidingsinstituut. Uit tabel 18 komt naar voren dat 133 verloskundigen in 2014 de Nederlandse opleiding voor hun beroep hebben voltooid. Daarnaast hebben 15 verloskundigen een gelijkstelling verkregen en van 17 verloskundigen ontbreken gegevens over de plaats van de opleiding. In 2014 hebben daarmee in totaal 165 verloskundigen de opleiding afgerond of een gelijkstelling verkregen, één minder dan in 2013. In de periode hiervoor (2005-2012) lag dit aantal jaarlijks ruim hoger, wat kan betekenen dat de groei van het aantal werkzame verloskundigen in de komende jaren gaat afnemen.

Tabel 18:
Aantal afgestudeerde verloskundigen naar jaar van voltooiing opleiding (of gelijkstelling) en plaats van opleiding (2005-2014)¹

Plaats van opleiding	'05	'06	'07	'08	'09	'10	'11	'12	'13	'14
Amsterdam	46	51	55	39	47	46	37	33	40	34
Rotterdam	49	44	36	27	37	39	32	41	27	39
Maastricht	41	44	47	41	37	22	52	41	36	37
Groningen	31	27	21	32	29	34	26	28	29	23
<i>Subtotaal</i>	<i>167</i>	<i>166</i>	<i>159</i>	<i>139</i>	<i>150</i>	<i>141</i>	<i>147</i>	<i>143</i>	<i>132</i>	<i>133</i>
Buitenland ²	50	39	50	50	36	47	29	41	31	15
Onbekend	1	0	0	2	1	1	2	2	3	17
Totaal	218	205	209	191	187	189	178	186	166	165

¹ Let op: Door later verzamelde informatie, kunnen cijfers van eerdere peiljaren afwijken van reeds gepubliceerde cijfers (zie inleiding, box 1).

² Het betreft hier verloskundigen met een gelijkstelling.

3.2 Zoekgedrag afgestudeerde verloskundigen

In dit deel van de brochure is informatie opgenomen over de arbeidsmarktsituatie van (sinds 1988) afgestudeerde verloskundigen die na hun opleiding nog niet als praktiserend verloskundige werkzaam zijn geweest (en daartoe de plannen niet hebben opgegeven) of alleen als waarnemster gewerkt hebben.

3.2.1 Aantal verloskundigen op zoek naar (andere) functie

Op 1 januari 2015 zijn er in totaal 525 verloskundigen die na hun opleiding niet als praktiserend verloskundige werkzaam zijn geweest, alleen als waarnemster gewerkt hebben óf in loondienst van een zelfstandig gevestigde verloskundige hebben gewerkt maar nu niet meer werken (tabel 19). Circa 19% van hen is op zoek naar een (andere) functie binnen de verloskunde of heeft plannen daartoe.

Tabel 19:

Zoeksituatie afgestudeerde verloskundigen, op 1 januari 2015

	Op zoek		Niet op zoek ¹		Totaal	
	N	%	N	%	N	%
Niet-praktiserend ²	18	31,0	40	69,0	58	100
Loondienst zelfstandig	3	11,1	24	88,9	27	100
Waarnemster	77	17,5	363	82,5	440	100
Totaal	98	18,7	427	81,3	525	100

¹ Inclusief 'onbekend'.

² Zowel aspirant verloskundigen, als verloskundigen met een andere functie binnen de verloskunde (bijv. beleid, echografist)

Van de 98 verloskundigen die op de peildatum op zoek zijn naar een (andere) functie binnen de verloskunde of daartoe plannen hebben, is de meerderheid (79%) op 1 januari 2015 als waarnemster werkzaam en 18% is niet praktiserend.

3.2.2 Gewenste functie

Van de waarnemers en niet-praktiserende verloskundigen die op 1 januari 2015 op zoek zijn naar een (andere) functie binnen de verloskunde of daartoe plannen hebben, is 26% op zoek naar een eigen praktijk of maatschap, terwijl de meeste (36%) waarnemster willen zijn of blijven (tabel 20).

Tabel 20:

Gewenste functie van afgestudeerde verloskundigen die op zoek zijn naar een (andere) functie binnen de verloskunde of plannen daartoe hebben, op 1 januari 2015 ¹

	Niet- praktiserend		Waar- neemster		Totaal	
	N	%	N	%	N	%
Gewenste functie						
- Eigen praktijk	1	5,6	23	30,3	24	25,5
- Loondienst gez.centrum of vergelijkbare instelling	0	0,0	0	0,0	0	0,0
- Klinisch werkzaam	4	22,2	16	21,1	20	21,3
- Loondienst zelfstandig gevest. verloskundige	2	11,1	4	5,3	6	6,4
- Waarneemster	10	55,6	24	31,6	34	36,2
- Anders	0	0,0	4	5,3	4	4,3
- Geen voorkeur	1	5,6	5	6,6	6	6,4
Totaal	18	100,0	76	100,0	94	100,0

¹ Van 1 zoeker is de gewenste functie onbekend.

3.2.3 Gewenste praktijkvorm

Van de 24 verloskundigen die op de peildatum naar een zelfstandige vestiging op zoek zijn of plannen daartoe hebben, heeft het grootste deel (63%) een voorkeur voor een groepspraktijk. Dit is in lijn met de praktijkvorm waarin de meeste verloskundigen momenteel werken. Verder is rond de 17% is op zoek naar een duopraktijk. Van 17% was de gewenste praktijkvorm onbekend en 4% had geen voorkeur.

3.2.4 Fulltime of parttime

Eerder zagen we in tabel 6 dat minder dan de helft van de verloskundigen fulltime werkt. Voor alle verloskundigen die op de peildatum op zoek zijn naar een (andere) functie binnen de verloskunde of plannen daartoe hebben, geldt echter dat het grootste deel (62%) op zoek is naar een fulltime baan. Circa 26% wil een parttime baan en ruim 6% heeft geen voorkeur. Zo'n 5% heeft de vraag niet ingevuld. Afhankelijk van de beschikbaarheid van werk, kan dit betekenen dat het aandeel fulltime werkende verloskundigen de komende jaren gaat toenemen.

3.2.5 Gewenste vestigingslocatie

Wat de gewenste vestigingslocatie betreft, blijkt dat 19% naar een functie in één van de grote steden zoekt en 14% wil het liefst als verloskundige op het platteland aan de slag gaan. Van circa 10% is de voorkeur voor een locatie onbekend (tabel 21).

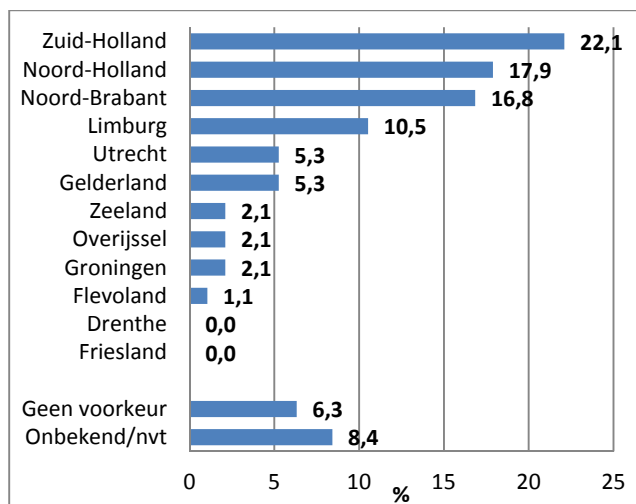
Tabel 21:
Gewenste vestigingslocatie van afgestudeerde verloskundigen, op 1 januari 2015

	N	%
Platteland	13	13,7
Verstedelijkt platteland	15	15,8
Kleine steden	12	12,6
Middelgrote steden	19	20,0
Grote steden	18	18,9
Geen voorkeur	9	9,5
Onbekend/n.v.t.	9	9,5
Totaal	95	100

Van alle provincies geniet de provincie Zuid-Holland, Noord-Holland en Noord-Brabant de meeste voorkeur bij afgestudeerde verloskundigen die op zoek zijn naar een (andere) functie binnen de verloskunde of plannen daartoe hebben. Dit zijn ook de provincies waar de meeste eerstelijns verloskundigen werken (tabel 11). Geen van de genoemde groep verloskundigen wil zich in Drenthe of Friesland vestigen. Circa 6% zegt geen voorkeur te hebben en van 8% is geen voorkeur bekend.

Figuur 5:

Gewenste provincie van praktijkzoekende verloskundigen in percentages, op 1 januari 2015

4. BEGRIPPEN

Verloskundige

Medicus die op grond van de wet of regelgeving de bevoegdheid is verleend, de verloskunde als verloskundige uit te oefenen.

Afgestudeerde verloskundige

Een verloskundige die de verloskundige opleiding (sinds 1986) heeft gevolgd en nog niet werkzaam is als verloskundige (en daartoe de plannen niet heeft opgegeven) óf alleen als waarneemster werkte.

Gelijkstelling

Bevoegdheid, verleend aan een in het buitenland opgeleide verloskundige, om in Nederland de verloskunde uit te oefenen.

Zelfstandig gevestigde verloskundige

Verloskundige die een overeenkomst heeft met een zorgverzekeraar en alleen of in een maatschap een praktijk uitoefent. Verloskundigen werkzaam in een gezondheidscentrum of een vergelijkbare instelling/stichting, worden eveneens hiertoe gerekend.

Eerstelijnsverloskundige

Verloskundige met een eigen praktijk of werkzaam in een praktijk.

Klinisch werkzame verloskundige

Verloskundige in dienstverband van een ziekenhuis.

Verloskundige in loondienst van een zelfstandig gevestigde verloskundige

Verloskundige die op basis van een arbeidsovereenkomst voor bepaalde of onbepaalde tijd bij (een maatschap van) (een) zelfstandig gevestigde verloskundige(n) werkzaam is.

Waarneemster

Verloskundige die op basis van een waarneemovereenkomst de opdracht tot waarneming van een (maatschap van een) zelfstandig gevestigde verloskundige(n) vervult.

Solopraktijk

Praktijk van één eerstelijnsverloskundige.

Duopraktijk

Praktijk van twee eerstelijnsverloskundigen.

Groepspraktijk

Praktijk van drie of meer eerstelijnsverloskundigen.

Verloskundigendichtheid

Aantal eerstelijnsverloskundigen per 10.000 vrouwen in de vruchtbare leeftijd.

Vrouwen in de vruchtbare leeftijd - Vrouwen in de leeftijd van 15 tot en met 39 jaar.

Omgevingsadressendichtheid - Typologie van gemeenten waarin de mate van stedelijkheid is weergegeven. Deze maatstaf is gedefinieerd als de gemiddelde adressendichtheid binnen een cirkel met een straal van 1 km. Met de maatstaf wordt beoogd de mate van concentratie van menselijke activiteiten weer te geven. De omgevingsadressendichtheid van een gemeente is gedefinieerd als het gemiddelde van de omgevingsadressendichtheid van alle afzonderlijke adressen binnen de gemeente. Hierbij worden de volgende vijf categorieën onderscheiden (CBS):

- *Niet-stedelijke gemeenten:*
Gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van minder dan 500 adressen per km² (bijv. Lopik en Wieringen);
- *Weinig stedelijke gemeenten:*
Gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van 500 tot 1.000 adressen per km² (bijv. Rozendaal en Stadskanaal);
- *Matig stedelijke gemeenten:*
Gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van 1.000 tot 1.500 adressen per km² (bijv. Ede en Lelystad);
- *Sterk stedelijke gemeenten:*
Gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van 1.500 tot 2.500 adressen per km² (bijv. Apeldoorn en Gouda);
- *Zeer sterk stedelijke gemeenten:* Gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van 2.500 adressen of meer per km² (bijv. Amsterdam en Delft).